

Nowa Biblioteka
nr 2 (17), 2015

Joanna Kasprzyk-Machata
Oddział Dokumentacji i Promocji
Biblioteka Główna
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
e-mail: joanna.kasprzyk@ue.wroc.pl

**CARDIFF UNIVERSITY LIBRARY SERVICE
ERASMUS STAFF DEVELOPMENT PROGRAMME
(CARDIFF, 31.03.2014 - 04.04.2014)**

Cardiff University Library Service Erasmus Staff Development Programme jest to program międzynarodowy skierowany do bibliotekarzy zainteresowanych funkcjonowaniem bibliotekarstwa akademickiego w Wielkiej Brytanii. W ramach projektu oferowana jest możliwość zapoznania się z systemem bibliotecznym wdrożonym w Bibliotece Uniwersyteckiej w Cardiff, podejmowanymi w tej placówce działaniami dotyczącymi *information literacy* oraz inicjatywami w zakresie wspierania naukowców w ich działalności naukowo-badawczej. Jest to również doskonała szansa na międzynarodową wymianę doświadczeń zawodowych.

Projekt szkoleniowy Cardiff University Library Service (CULS) Erasmus Staff Development Programme jest organizowany cyklicznie od 2009 r. Pierwsza, inauguracyjna edycja programu obejmowała cztery dni szkolenia, podczas których uczestnicy mieli możliwość udziału w seminariach i warsztatach dotyczących najistotniejszych zagadnień związanych z usługami informacyjnymi brytyjskiego systemu bibliotecznego. W kolejnym spotkaniu w 2010 r., którego program wydłużono do pięciu dni, uczestniczyło jedenastu bibliotekarzy z pięciu krajów. Poza udziałem w warsztatach czy przysłuchiowaniem się prezentacjom, zapewniono możliwość zwiedzenia interesujących miejsc, takich jak Biblioteka Miejska (Cardiff Central Library). Nowością były również prezentacje przygoto-

wane przez każdego z uczestników programu, dotyczące macierzystych bibliotek, krajowych systemów bibliotecznych, interesujących rozwiązań czy też projektów szeroko związanych z książką. Trzecie spotkanie miało miejsce w 2012 r. – wzięło w nim udział trzynastu uczestników z pięciu krajów Unii Europejskiej. Głównym organizatorem przedsięwzięcia od samego początku jest Sonja Haerkoenen, bibliotekarz odpowiedzialna za projekty międzynarodowe realizowane przez CULS, której pomaga Luisa Tramontini, bibliotekarz dziedzinowy, oraz inni bibliotekarze, bardzo chętnie dzielący się swoją wiedzą i doświadczeniem z uczestnikami programu.

Ostatnie spotkanie, w którym uczestniczyłam, odbyło się w dniach od 31 marca do 4 kwietnia 2014 r. W czasie tego tygodnia dwudziestu czterech uczestników z dziewięciu krajów Europy miało okazję dokonać międzynarodowej wymiany doświadczeń, nawiązać współpracę, wziąć udział w warsztatach i wysłuchać wystąpień omawiających nowe, ciekawe i istotne zagadnienia bibliotekarskie oraz zapoznać się z interesującymi rozwiązaniami bibliotecznymi wdrożonymi w Bibliotece Uniwersytetu Cardiff. Uwagę skupiono na mediach społecznościowych oraz ich znaczeniu w działalności bibliotek, na konieczności nieustannego rozwijania kompetencji informacyjnych oraz na coraz istotniejszej roli Open Access w nauce i kwestiach zaangażowania bibliotekarzy w ten proces. Spotkanie obejmowało pięć dni roboczych, które były dokładnie zaplanowane i wypełnione przez kolejne prezentacje, seminaria oraz wycieczki. Bardzo dobrym rozwiązaniem było przeplatanie sesji prezentacji z wycieczkami; dodatkowo, przerwy na *lunch* oraz liczne tzw. „*tea brakes*” pozwalały na aktywną wymianę myśli, opinii i doświadczeń wśród uczestników szkolenia oraz na krótką rozmowę z prelegentami.

Jednym z najważniejszych elementów każdego dnia szkolenia były wystąpienia pracowników Biblioteki Uniwersytetu Cardiff dotyczące kluczowych zagadnień związanych z programem spotkania. Moim zdaniem, jedną z najciekawszych prezentacji było przedstawienie przez bibliotekarza dziedzinowego, Mariann Hilliar, istoty zjawiska *social networking*. Punktem wyjścia było wskazanie, że wszystkie współczesne media społecznościowe były już od dawna używane w bibliotekach, tylko w trochę innej postaci. Na przykład Skype to dawniejszy zwykły telefon, rolę niegdysiejszej tablicy korkowej z ciekawymi wycinkami z gazet, inspiracjami pełni współcześnie Pinterest, karteczki samoprzylepne z krótkimi notatkami zastąpił obecnie Twitter, a notes z kontaktami – Facebook. W sieci bibliotek Uniwersytetu Cardiff media społecznościowe służą do komunikacji z użytkownikami, informowania o nowościach, promocji zasobów, odpowiedzi za zapytania użytkowników, a przede wszystkim –

są doskonałym kanałem do otrzymywania informacji zwrotnej o działalności biblioteki. Mnogość narzędzi wykorzystywanych na co dzień przez te biblioteki niewątpliwie zrobiła wrażenie na uczestnikach spotkania, zwłaszcza, że każde z tych działań „żyje” – jest aktywnie prowadzone i nie zapada w stan hibernacji i długiego braku aktywności, co nierzadko ma miejsce w wielu innych bibliotekach. Podsumowując swoje wystąpienie, prowadząca podkreśliła rolę systematycznego analizowania statystyk wykorzystania poszczególnych kanałów komunikacji; wspomniała też o konieczności dbania o wspólny pomysł na promocję, kreowanie marki i integrację zasobów poszczególnych bibliotek Uniwersytetu w Cardiff. Uzupełnienie tej prezentacji stanowiło wystąpienie Roba Beadle’a na temat coraz popularniejszej, również w Polsce, usługi *Ask a Librarian* (Zapytaj bibliotekarza), dzięki której w czasie rzeczywistym użytkownik może uzyskać błyskawiczną, a równocześnie wyczerpującą odpowiedź na nurtujące go pytania. Zwrócono uwagę m.in. na zaangażowanie większej liczby osób odpowiadających na zapytania w najbardziej popularnych wśród czytelników godzinach pracy biblioteki, aby nie wydłużać czasu oczekiwania na odpowiedź (dziennie bibliotekarze odpowiadają średnio na czterdzieści cztery zapytania skierowane tą drogą przez użytkowników). Uczestnicy szkolenia mieli okazję na żywo przetestować działanie tego serwisu, zadając kilka krótkich pytań i otrzymując niemal natychmiast odpowiedzi. Inne interesujące wystąpienie dotyczyło roli, jaką odgrywają bibliotekarze wspierający prace naukowo-badawcze realizowane na uczelni. Podkreślono, że bardzo istotne jest zaangażowanie biblioteki w promowanie idei Open Access oraz rozwijanie uczelnianego Repozytorium ORCA (Online Research @ Cardiff), będącego obecnie jednym z najważniejszych ogniw społecznej komunikacji naukowej. ORCA umożliwiania nie tylko deponowanie i przedstawianie światu dorobku naukowego uczelni, ale także skrupulatne gromadzenie informacji o wykorzystaniu zamieszczonych tam dokumentów (dostępna jest informacja o liczbie osób przeglądających lub pobierających dokument, np. z podziałem na kraje lub powiązania z Twitterem). Do działań służących wsparciu pracy naukowców należy również pomoc bibliotekarzy w wyszukiwaniu cytowań oraz opracowywanie analiz bibliometrycznych. Z punktu widzenia tych uczestników szkolenia, którzy w swojej pracy zaangażowani są do prowadzenia zajęć dla użytkowników, a także innych osób zainteresowanych rozwijaniem umiejętności informacyjnych, bardzo interesujący był czwarty dzień szkolenia, podczas którego uwaga osób prezentujących swoje doświadczenia skoncentrowana była właśnie na zagadnieniach *information literacy*. Wystąpienia dotyczyły zarówno zagadnień ogólnych i teoretycznych, jak i konkretnych przykładów działań na rzecz kształtowania

kompetencji informacyjnych wśród studentów różnych wydziałów (np. Nauk o Zdrowiu czy Muzyki). Efektem wielu lat doświadczeń bibliotekarzy Biblioteki Uniwersytetu Cardiff jest podręcznik do kształcenia kompetencji informacyjnych, dostępny online dla wszystkich zainteresowanych [2].

W programie szkolenia przewidziano również miejsce dla krótkich, dziesięcio-piętnastominutowych wystąpień, przygotowanych przez każdego uczestniczącego w spotkaniu bibliotekarza. Prezentacje te były bardzo zróżnicowane – przedstawiano i charakteryzowano w nich macierzyste biblioteki uczestników, opisywano krajowe systemy biblioteczne, ciekawe projekty i nietypowe rozwiązania stosowane w księżnicach, system kształcenia bibliotekarzy (np. w Hiszpanii). Wszystkie prezentacje zostały zebrane przez organizatorów i zapisane na płycie, którą na zakończenie dostał każdy z uczestników programu – co nie tylko stanowi pamiątkę, ale daje możliwość czerpania inspiracji do własnej pracy.

Uzupełnieniem każdego dnia szkolenia była wycieczka połączona ze zwiedzaniem jednej z licznych placówek Biblioteki Uniwersytetu Cardiff (w tym: Arts nad Social Studies Library, Trevithick Library, Health Library), lub ważnych dla regionu księżnic spoza uczelnianej sieci bibliotecznej – Biblioteki Miejskiej (Cardiff Central Library) oraz Biblioteki Muzeum Narodowego (the Library of the National Museum Wales). Ostatniego dnia stażu mieliśmy okazję zapoznać się z funkcjonowaniem działającego przy uczelni Centrum Dokumentacji Europejskiej (EDC – Cardiff University's European Documentation Centre). Bardzo duże wrażenie na stypendystach Erasmusa zrobiła Biblioteka Wydziału Zdrowia, zlokalizowana w pobliżu szpitala uniwersyteckiego. Biblioteka ta mieści się w nowym, kilkupiętrowym budynku i otwarta jest dla użytkowników dwadzieścia cztery godziny na dobę przez siedem dni w tygodniu. Dyżurni bibliotekarze są dostępni od poniedziałku do piątku w godzinach 8.30-19.00, a w soboty od 9.00 do 17.00. W pozostałych godzinach w budynku przebywa jedynie personel pilnujący porządku (ochrona), a wejście odbywa się wyłącznie na podstawie legitymacji studenckich. Parter biblioteki to miejsce spotkań grupowych oraz strefa nauk społecznych. Na pierwszym piętrze znajdują się zbiory książkowe, czasopisma oraz komputery z dostępem do zasobów informacyjnych oraz baz danych. Piętro drugie – to strefa ciszy, obejmująca stanowiska indywidualne wyposażone w ogólnodostępne komputery oraz sale do pracy grupowej z elektronicznym systemem rezerwacji. Cały, bardzo nowoczesny budynek przystosowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zupełnie odmienny charakter ma Library of Amgueddfa Cymru – National Museum Wales, znajdująca się w Muzeum Narodowym. Historia tej biblioteki

sięga 1914 r., a zgromadzona kolekcja książek odzwierciedla profil Muzeum – jest to przede wszystkim piśmiennictwo dotyczące archeologii, historii społecznej i przemysłowej, nauk przyrodniczych oraz muzealnictwa. Biblioteka, jej zbiory oraz pracujący tam bibliotekarze przede wszystkim wspierają kuratorów zatrudnionych w Muzeum, zapewniając im zasoby informacyjne niezbędne w pracy, aczkolwiek dostęp do potrzebnych materiałów mogą uzyskać tam również inni badacze i naukowcy (osoby spoza Muzeum). Co zaskakujące, biblioteka ta do dnia dzisiejszego nie posiada katalogu online, a informacje o zbiorach można znaleźć wyłącznie w katalogu kartkowym.

Tygodniowy pobyt w Cardiff był niewątpliwie bardzo ciekawym doświadczeniem. Udział w szkoleniu, realizowanym w ramach unijnego programu Erasmus, to nie tylko szansa na nawiązanie międzynarodowych kontaktów, ale przede wszystkim możliwość zapoznania się z funkcjonowaniem jednej z brytyjskich bibliotek naukowych oraz pozyskania informacji, doświadczeń, pomysłów, zaobserwowania dobrych praktyk, które przydają się w codziennej pracy zawodowej. Wszystkich zainteresowanych udziałem w następnym Cardiff University Library Service Erasmus Staff Development Programme, planowanym na 2016 r., zachęcam do śledzenia serwisu internetowego biblioteki [1].

BIBLIOGRAFIA:

- [1] *ERASMUS Staff Development Programme*. W: *Cardiff University IT and Library Services* [online]. [Data dostępu: 15.02.2015]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.cardiff.ac.uk/insrv/outreach/erasmus/#applying>.
- [2] *Handbook for Information Literacy Teaching*. W: *Cardiff University IT and Library Services* [online]. [Data dostępu: 15.02.2015]. Dostępny w World Wide Web: www.cardiff.ac.uk/insrv/educationandtraining/infolit/hilt/.